

MTÜ JÄRVA ARENGU PARTNERID

JAP juhatuse esimehe sõnavõtt

Tere head liikmed ja külalised, eile 19.mail 2006. aastal asutati mittetulundusühing Järva Arengu Partnerid. MTÜ Järva Arengu Partnerid organisatsiooni loomise tingisid soov edendada maaelu tegevuspiirkonnas kolme sektori vahelise partnerluse alusel ning Leader programmi tegevuste rakendamine maapiirkonnas.

Kuigi 10 aastat on paras mürsikuiga, on organisatsiooni areng olnud kiirem ning oleme õppivast organisatsioonist kujunenud piirkonna arengut mõjutavaks kogukonnaks. Asutamislepingule kirjutasid alla 7 Põhja-Järvamaa omavalitsust ning 18 organisatsiooni ja ettevõtet.

2008 aastal liitus JAP tegevuspiirkonnaga Kõue vald Harjumaalt. Kohalike omavalitsuste valimiste käigus 2013. aastal ühines Kõue vald Kose vallaga ning ühinenud vald otsustas kuuluda MTÜ Ida-Harju Koostöökoda koosseisu. Jätkusuutliku ühtse tegevuspiirkonna säilimise ja parema koostöö nimel tehti Ambla vallale ettepanek ühineda JAP-i tegevuspiirkonnaga.

Vastava otsuse tegi Ambla vallavolikogu 27.02.2014 aastal, misjärel märtsis 2014 kinnitas JAP-i juhatus tegevusgrupi liikmeteks Ambla valla, MTÜ Aravete Tulehoidja ja OÜ Arvmeri.

Meil on mida meenutada.

Et mitte jätkata pikka ajaloo-loengut teen JAP tegemistest kokkuvõtte läbi LEADER-lähenemise põhimõtete:

LEADER PÕHIMÕTE: ALT-ÜLES LÄHENEMINE

MTÜ Järva Arengu Partneritel kui erinevaid huvigruppe koondaval organisatsioonil on oluline omada ühiseid tegevuspõhimõtteid ja väärtusi.

Meie olulisemad väärtused on:

Toetav suhtumine - iga inimene väärib lugupidamist, mõistmist, tunnustamist ja ärakuulamist.

Kaasamine - loome inimestele võimalusi ja anname tuge oma elukeskkonna parandamiseks ja elu korraldamiseks.

JAP tegevustesse kaasatakse ka edaspidi avalikkust, ettevõtjaid, vabähenduste esindajaid, huvigruppe ja partnereid.

Meeskonnatöö - oleme erinevatest valdkondadest pärit meeskond, kes teeb koostööd ühishuve arvestades.

Asjatundlikkus - tunneme sihtrühmade olukorda tegevuspiirkonnas, saame kaasa aidata lahenduste leidmisele.

Poliitika mõjutamine - teadvustame probleeme ja teeme ettepanekuid kohalikul, regionaalsel ja riiklikul tasandil.

Kui alustasime, polnud meil kellegi väga selget ettekujutust, mida LEADER endast tegelikkuses kujutab.

Koos õppisime ja arenesime läbi tegevuste.

Meie motivatsioon kogukonna asjades osalemiseks tuleneb tugevast kohatunnetusest – ümbruskonna ja selle inimeste mõistmisest ja murest nende pärast.

Teada on, inimesed pühendavad kõige innukamalt oma aega algatustele, mille sünni juures nad on ise olnud ja mis on nende elus olulised.

Enamus inimesi peab auasjaks, kui neil palutakse pühendada aega ja oskusi teistega koos kogukonna nimel töötamiseks.

Meie elu on kiirem kui kunagi varem, aga rõõm koostöös saadud saavutustest, mille aluseks on meie armastatud paigad, on leevenduseks meie väsinud hingele.

Oleme püüdnud üles ehitada tugeva kogukondliku võrgustiku ja vastastikuse usalduse. Selle kohta käib termin “sotsiaalne kapital”.

Olla rikas sotsiaalse kapitali poolest on hea teadmine.

Organisatsiooni tugevuse määravad tema liikmed.

JAP on tugev organisatsioon oma 73 liikmega.

Neist 8 omavalitsust, 42 vabaühendust ja 23 ettevõtet.

JAP juhatuses on olnud aastate jooksul 21 erinevat liiget ja hindamiskomisjonidesse on olnud kaasatud üle 40-ne inimese.

LEADER PÕHIMÕTE: KOOSTÖÖ JA VÕRGUSTUMINE

Meie ülesanne on olla positiivse kogemuse edastaja ning koostöö ja võrgustike arendaja.

Koostöö ja võrgustikud toimivad siis, kui on olemas teemad, probleemid, mis vajavad arendamist, lahendamist.

MTÜ Järva Arengu Partnerid struktuuri oluliseks osaks on võrgustikud, mille kaudu tagatakse nii strateegia meetmete rakendumine kui ka tagasiside tegevuste kvaliteedile ning ettepanekud nende täiustamiseks.

Mõned näited piirkonnas tegutsevatest võrgustikest:

Turismivõrgustik Looduskaar on turismiettevõtjate võrgustik, mis kutsub seltskondi, peresid ja firmasid seiklema Eestimaa südames.

Türi-Tamsalu endisel raudtee tammil, kulgeb Türi-Tamsalu matkatee läbides Türi, Paide, Tamsalu linna ning Esna ja Järva-Jaani asula. Võrgustik liidab raudteetammi läbivaid omavalitsusi ja piirkonna turismiettevõtjaid, eestvedaja MTÜ Türi-Tamsalu Matkatee.

Ajalooline Piibe maantee, mis kulgeb läbi Harju-, Järva-, Lääne-Viru-, Jõgeva- ja Tartumaa ning ühendab 15 omavalitsust. Võrgustikku kuuluvad turismiettevõtjad ja omavalitsused, võrgustiku eestvedaja on MTÜ Piibe Maantee Arendus.

Edukalt tegutseb Järvamaa toidutootjate võrgustik TuruTare, mida veab Osühing FarmStop.

Ettevõtlike naiste koostöövõrgustik JÄRVA NET seob alustavaid ja tegutsevaid ettevõtlikke naisi piirkonnas, seda võrgustikku juhib Osühing Positiivne Tulem.

JAP-i algatustest edukaim on olnud Avatud talude päev. Koos Lõuna-Järvamaa Koostöökoguga alustasime 2012 aastal tutvustama linnarahvale maaelu.

2015. aastal sai avatud talude päev üle-eestilise mõõtme: juulikuul kolmandal pühapäeval avavad sel aastal juba teist korda üle saja talu oma ukseid külastajatele.

Edukaks peame ka koostööprojekti Järvamaa päevad Tallinnas.

Piirkonnas tegutsevaid ettevõtjaid said oktoobri lõpus oma tooteid ja teenuseid tutvustada 2012. aastal Ülemiste keskuses ja alates 2013. aastast Solarise keskuses Tallinnas.

Aktiivselt oleme teinud koostööd naabertegevusgruppidega

MTÜ Arenduskoja ja Lõuna- Järvamaa Koostöökoguga, viimastel aastatel ka mittetulundusühinguga PAIK.

Edukad ja huvitavad on olnud meie ühised talveseminarid, mis said alguse 2008 aastal, kui koos MTÜ-ga Arenduskoda korraldasime ühise seminari Jänedal. Traditsiooniliselt on korraldatud rahvusvahelisi konverentse, koostööpartneriteks on olnud naabrid – tegevusgrupid.

LEADER PÕHIMÕTE: KOHALIKUD STRATEEGIAD

Tõelistele lossidele eelnevad alati õhulossid.

Enne ehitamist peab ju planeerima.

Meie ideed ja ideaalid ei saa kunagi meie kindlaks omandiks, kui me neile elus kuju ei anna.

Oma tegevusajal oleme koostanud kahel korral piirkonna ühise nägemuse, kuidas tegevuspiirkonda koos arendada ja pakutavaid võimalusi kõige otstarbekamalt ära kasutada.

Strateegias oleme kirjeldanud tuleviku JAP tegevuspiirkonda, kus elavad teadlikud, algatusvõimelised ning ühiskondlikult aktiivsed inimesed oskavad leida majanduskasvu allikaid, luua uusi töökohti ja töötada välja innovaatilisi lahendusi.

Soodne elukeskkond - kultuuripärand, korrastatud loodus ja ressursside tõhus kasutus - ärgitab inimeste loovust, toetab ettevõtete konkurentsivõimet ja annab kindlustunde tulevikuks.

Meie vastutus on arendada kogukonda ja elukeskkonda ja luua võimalusi maamajanduse mitmekesistamiseks.

Väljakutse on pretensioonikas, aga koos saame sellega hakkama.

Siinkohal soovime tänada kõiki meie liikmeid kes on panustanud oma aega, teadmisi ja oskuseid JAP-i arenguks.

Täname asutajaliikmeid:

Albu vallavalitsus, Kalju Kertsmik
MTÜ Albu valla külade selts, Maiu Mäe
OÜ Niinsalu, Vello Niinsalu

Albu vald asub looduskaunis kohas, keset metsi ja rabasid. Loodus annab võimaluse mõnuses ümbruses sporti harrastada ning kogukond peab oluliseks sisukat vabaajategevust. Piirkonna eripäraks on Valgehobusemäe Suusa- ja Puhkekeskus ja teatrisüved Vargamäel.

Järva-Jaani vallavalitsus
OÜ Kubja Ürt, Rein Sander
MTÜ Järva-Jaani Noorteklubi Lõpp-Peatus, Arto Saar
MTÜ Seliküla Jalgsema Külaselts, Ivi Videvik
MTÜ Järva-Jaani Tuletõrje Selts, Tuve Kärner

Järva-Jaani vald on tuntud oma kireva kultuurielu, rohkete tantsuringide, disc-golfi ja teiste vabaaja veetmisvõimaluste poolest. Järva-Jaani piirkond on rikas erinevate muuseumide poolest, seda võib nimetada Järvamaa Muuseumide Pealinnaks.

Kareda vallavalitsus
MTÜ Karessen, Tõnu Taal
OÜ Kilplane, Helena Siiroja

Kareda vald on piirkonna kõige väiksem vald, see on turvaline elupaik, kus on kodulähedane kool ja lasteaed ning perearstikeskus. Viimastel aastatel on kogukonda asunud elama mitmeid noori peresid, kes on piirkonda loonud oma elulaadi ettevõtted.

Koeru vallavalitsus
MTÜ Koeru HKS, Ülle Jääger
FIE Juta Sakkis, Juta Sakkis

Koeru on arenev ja teotahteline vald, mille elanikud tunnevad oma kogukonna arengu ja võimaluste üle uhkust. Koeru on tugev ja tunnustatud piirkondlik tõmbekeskus, piirkonnas on mitmekesine ettevõtlus sealhulgas nii suurettevõtted kui ka väike- ja mikroettevõtted.

Koigi vallavalitsus
MTÜ Sõrandu Külaselts, Kaie Altmets
FIE Jüri Kongase Tungla Talu, Jüri Kongas

Koigi vallas on inimesi, kes on elanud seal põlvkondade kaupa. Inimesi meelitab puhas joogivesi, rahu ja vaikus. Toredas maakool-lasteaias toetatakse lapse arengut lasteaiast kuni põhikooli lõpuni. Head tingimused on sportimiseks ja mitmesugused võimalused huvitegevusteks tugevdavad külakogukondi.

Paide Vallavalitsus, Mart Mäemets
AS Mäo Invest, Enno Vaab
MTÜ Sargvere Maakultuuri Edendamise Selts,

Paide vald on Eestimaa keskpunkt - kõik Eestimaa suuremad linnad asuvad 1 tunni autosõidu kaugusel. Mäos asub tööstusküla. Paide valla territooriumil on säilinud hulgaliselt muistseid asula- ja matmispaiku tähistavaid kivikalmeid.

Roosna-Alliku vallavalitsus
Esna T OÜ, Aldo Tamm
MTÜ Kaaruka Külaselts, Malle Rooba
Stik AS, Aivar Tubli

Roosna-Alliku vallas peetakse oluliseks oma kultuuripärandi säilimist, kogukonna ühtekuuluvust, looduskeskkonna omapära. Väärtustatakse ja hoitakse hobustraditsioone, traditsioonilist käsitööd ja sepatööd. Vallas on paiku, mis rikastavad inimest oma erilise miljöö ja mitmekülgse meditatiivse omapära poolest.

*****

TÄNAME organisatsiooni algusest peale meiega koos töötanud raamatupidajat
Reet Uustali.

TÄNAME endiseid JUHATUSE LIIKMEID:
Juhatus liige Toomas Põldma
Juhatus liige Jüri Randmäe
Juhatus liige Kristjan Kõljalg
Juhatus liige Rita Laanetu

TÄNAME
Ambla vallavalitsus,
MTÜ Aravete Tulehoidja, Priit Grünthal

OÜ Arvmer, Merike Luuk
Juhatuse liige Harri Lepamets

Ambla vald on aktiivne keskmise suurusega vald kesk-Eestis. Ambla vallas on au sees tervis ja sport. Ambla on ajalooline keskus, kuid suurima asula ja piirkonna tõmbekeskus on Aravete. Piirkonnas tegutseb kolm omalaadset motosportikeskust.

TUNNUSTAME endist Kõue valda ja 9 liiget sealt piirkonnast!
Kõue Vallavalitsus, juhatuse liige Andres Õis

Kõue Vallast olid liikmed: MTÜ Habaja Külade Selts, Murueit OÜ, MTÜ Paunküla Külaarendamise Selts, Austrvegr Selts MTÜ, Võtikmetsa OÜ, Paunküla Puhkekeskus OÜ, Sihtasutus Kõue Varahaldus ja Karupoju OÜ.

Täname Maamajanduse Infokeskust,
Kes on alati toetanud heade nõuannetega.

Täname meie häid Koostööpartnerid:
Lõuna- Järvamaa Koostöökogu
MTÜ Arenduskoda
MTÜ PAIK

II osa ettekandest PIIRKONNA ARENDAMINE

LEADER PÕHIMÕTE - UUENDUSLIKKUS

Soodsaid võimalusi ei tule, neid luuakse ja nad on võrdsed ja sarnased võimetega ja jõupingutustega, millega neid esile kutsuti.

Me peame õppima usaldama oma otsust ning otsustama kõhklemata ja ilma tingimiseta ning jääma oma otsuse juurde – muidu ei jõua me kunagi edasi.

Oleme lähenenud uuenduslikult piirkonna vajadustele uute lahenduste leidmisel ja suunanud ressursi sinna, kus seda piirkonnas kõige rohkem on vaja.

Seda meie tänase teadmise valguses.

LEADER PÕHIMÕTE: INTEGREERITUD MEETMED PIIRKONNA ARENDAMISEKS

2009-2013 aastatel menetleti 408 projektitaotlust, millest 276 projekti viidi ellu. Kokku toetati piirkonnas erinevaid projekte 2 244 061 euroga.

JAP liikmete poolt on piirkonna arenduseks ellu viidud 152 projekti.

Mis siis ära tehti?

Toetati 184-ja ürituse toimumist, milles osales pea 17 000 inimest ning 24- koolitust 1620-le osalejale;

Koostati ja välja anti 33 erinevat trükist;

Toetatud on 16-stkümne objekti ehitust ja rekonstrueeritud on 36 hoonet või rajatist;

Looduskeskkonda korrastati 25-s erinevas paigas;

Lisaks tehti erinevaid soetusi 111-ne projektiga;

Koostööprojekte viidi ellu 9, neist kolm rahvusvahelist projekti.

JAP koostööprojekt Tšehhi partneritega 2010. aastal oli esimene rahvusvaheline koostööprojekt, mille põllumajandusministeerium heaks kiitis.

Oluline investeering on olnud toetus Külamajade ehitus- ja parendustöödeks.

Kaaruka Külaseltsi majale saun ja varjualune ning ahi.

Prandi külamaja ahju ja korstna ehitus.

Päinurme rahvamaja saali renoveerimine.

Seliküla Jalgsema Külaseltsi külamaja katuse rekonstrueerimine.

Müüsleri Saare Seltsi käsitöökoja ja näitusehalli ehitus ning rekonstrueerimine.

Üheksa külamaja on saanud sisustuse.

Albu valla küladetuba, Karinu külamaja, Prandi külamaja, Seliküla Jalgsema Külaseltsi külamaja, Valasti külamaja, Kultuurikeskus Fresko Kõue vallas, Oeti külamaja, Allikaveed külaruum ja Prandi külamaja.

Toetasime kultuurivaldkonna tegevusi.

On ehitatud kaks laululava (Viisu ja Vargamäe). Soetati kolm helitehnika komplekti (Koigi, Kõue ja Roosna-Alliku).

Sündisid uued traditsioonid: tegevuspiirkonna lasteaegade laulu- ja tantsupidu ja noorte motopäev (MTÜ Allikaveed), Vargamäe võistutantsimine (SA A.H. Tammsaare muuseum Vargamäel).

Toimus kaheosaline suupillikoolitus, lisaks esinesid mängijad erinevatel üritustel (MTÜ Paunküla Külaarendamise Selts).

Noored rahvatantsijad käisid esinemas Hiinas EXPO-I (MTÜ Sargvere MES).

Soetati rahvariideid (MTÜ Koeru Haridus- ja Kultuuriselts, MTÜ Allikaveed).

Kokku 88-sa projektiga toetati ettevõtluse- ja turismivaldkonda.

Toetati 8 hoone ehitust, neist olid 5 turismiobjektid.

Leader toetuse abil on käivitunud või investeeringuga laienenud 7 ettevõtet piirkonnas, neist tuntumad on Kilplaste teemapark, Kalamatsi Meierei, Vao Külalistemaja ja Jäägri villa.

Aktiivsed taotlejad: Kõige rohkem projekte esitas MTÜ Allikaveed (12 projekti), kaks taotlejat olid 9 projektiga ja edasi juba väiksem arv projekte.

Täname kõiki projektitaotlejaid ning soovime edu ja lennukaid ideid järgmisteks projektideks.

Annan sõna edasi tegevjuht Silva Anspalile.

TUNNUSTAME PIIRKONNA ARENDAJAJD

MTÜ Allikaveed

Tiina Guutmann

Saare tänava tiigi süvendamine ja ümbruse korrastamine
Roosna-Alliku loodusmaja infomaterjalide koostamine, looduskeskkonna jäädvustamine
Matkad ja laagrid looduses
Tehisjärve äärse puhkeala vajalike vahendite soetus

Anneli Karma ja noortele suunatud projektid

Lasteaedade laulu- ja tantsupidu 2009
Lasteaedade II laulu- ja tantsupidu
Lapsed ja noored mootorimaailma
Loodusmaja koolitused 2011-2012
Helitehnika soetamine
Laste ja noorte maailmad
Allikaveed külaruumi sisustuse soetamine
Rahvariided memmede rühmale

MTÜ KOERU HARIDUS- JA KULTUURISELTS

Ülle Jääger

Trükise "Mälestuskilde Vao mõisast, külast, asundusest" välja andmine.
Trükise "Koeru vald 20" koostamine ja trükkimine
Eesti Rahvatantsukultuuri tutvustamine Itaalias
Kasvame koos-sina oled eeskuju
Koeru noorte õppereis Soome
Koolitused "Kes kasvatab kui kõik kasvatavad"
Koeru segarahvatantsurühma meestele pikk-kuubede ja vööde soetamine
Põletusahjude soetamine Koeru Haridus-ja Kultuuriseltsile
Lauad ja pingid

MTÜ Prandi Küla ja Allikad

Õnne Põllumets

Prandi küla tuletõrje veevõtukoht
„Ühe küla elu. Prandi küla lood“
Prandi Külamaja küttekolde ehitamine koos korstnaga
Prandi külamaja sisustus
Tere tulemast prandi külla
Avatud Külavärvad
Prandi külamaja sisustus

MTÜ Salutaguse Nelja Küla Selts

Virve Kluust

Mälestusi aastast 1949
Salutaguse tiigi korrastamine
Raamat "Kilde Külade elust"
Raamat "Külalood Kuusna, Salutaguse, Vuti, Tudre"
Nelja küla külapäev

MTÜ KARINU KÜLASELTS KARAME

Aime Kallandi

20 aastat Järva-Jaani valda sõnas ja pildis

Karinu Külamaja sisustus

www.looduskaar.ee kodulehe loomine ja Looduskaare võõrkeelsete voldikute kordustrukk

Järva-Jaani, Kareda ja Koeru valla turismiorganisatsioonide ühise turismikaardi ja reklaamklipi valmistamine

Sargvere Maakultuuri Edendamise Selts

Saimi Sapp

Külaelu tegevustes ja pildis

Kultuuripärandi säilitamine ja märgistamine.

Osalemine Festivalil " International Youth Dance Festival 2010" Hiinas Macao saarel Paide valla I küladepäev 2011

Järvamaa eakate päev Sargveres 2012

MTÜ VIISU KÜLASELTS

Aivar Tubli

Viisu laululava ja tantsuplatsi ehitamine

Kurepesa virgestus - ja puhkeala ümbruse kujundamine

Väiketraktori ja liseseadmete soetamine Viisu ning lähiümbruse külade korrastamiseks

Viisu küla Kurepesa puhkeala sildade rajamine

Lauad ja pingid Kurepesa puhkealale

MTÜ ALBU VALLA KÜLADE SELTS

Maiu Mäe

Albu valla küladetoa sisustamine

Suvetraditsioonid - teeme koos ja hästi (Kaks suveüritust)

Kaalepi küla sünnipäeva aasta

MTÜ KARESSSEN

Tõnu Taal

Kareda küla asustuslood läbi suulise pärimuse

Esna vana vallamaja renoveerimisprojekt

Esna vana vallamaja rekonstrueerimise I etapp

Hooldus- ja esitlustehnika MTÜ Karessenile

SÕRANDU KÜLASELTS

Kaie Altmets

Kirjastamisprojekt "Koigi valla Külad läbi sajandite" I etapp

Raamatu "Koigi valla külad läbi sajandite" II etapp- kirjastamine

Külade turvalisus on tähtis! Päästeauto remondiks vahendite ja päästevarustuse ostmine

Turvatuur Koigi valla külades.

Turismisihtkohad lihtsalt kättesaadavaks (viidad, parklad)

JÄRVA- JAANI VALLAVALITSUS

Arto Saar

Järva-Jaani tehisjärve saneerimise uuringud projekteerimine

Võllaste puhke- ja virgestusala projekteerimise I etapp

Discgolfi raja soetamine Võllastele

Osaühing TAMMSAARE MATKAKESKUS

Meelis Saar

Ettevõtte jätkusuutlik- ja keskkonnasäästlik areng- Peamaja rekonstrueerimine
Ettevõtte jätkusuutlik- ja keskkonnasäästlik areng- päikeseküttesüsteemi abil
Räätsadega kaunist Lõuna-Kõrvemaa loodust avastama
Looduselamused nähtavaks

Osaühing DIPOLLO

Kurre Ehrenstein

Frantsiisisüsteemi PIZZAKIOSK arendus
Mobiilne PIZZAKIOSK
PizzaBussi Arendus

Osaühing KILPLANE

Helena Siiraja

Kilplaste Koja rekonstrueerimise II etapp
Haridusmessil osalemine
Kilplaste Koja sisustus

MTÜ Kaaruka Külaselts

Malle Rooba

Kaaruka Külaseltsimaja haljasala renoveerimine ja korrastamine
Kaaruka saun ja varjualune
Kaaruka Külaseltsimajale ahi, põrand, õhksoojuspump
Kivid kodukoha märgistamiseks

Täname Mallet, kes on olnud JAP arengu eestvedaja ja juht!

Tervitame teid JAP kogukonnateega:

*Näpuotsatäis koostööd, killuke uuendust,
tõrts võrgustumist, veidi kaasamist ja
kamaluga kogukonna tunnet.*

*Lase tõmmata paar minutit ja
naudi kaaslastega.*